

2022-06-30
S2021/08232
S2022/03180

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Uppdrag inför inrättande av ett Nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen

Regeringens beslut

Regeringen inrättar den 15 augusti 2022 ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen. Socialstyrelsen får därför i uppdrag att förbereda inrättandet. Socialstyrelsen ska genom kompetenscentrumet utgöra ett nationellt stöd till kommuner och verksamheter och utveckla kunskap om äldreomsorg på nationell nivå. Myndigheten ska genom kompetenscentrumet bedriva ett verksamhetsnära arbete samt tvärprofessionell samverkan med relevanta aktörer i syfte att öka kunskapen om äldreomsorg på nationell nivå.

Socialstyrelsen ska inom ramen för kompetenscentrumet

- samla in information och arbeta utåtriktat samt träffa företrädare för kommuner och verksamheter i olika delar av landet för en kontinuerlig kunskapsutveckling i kommunerna samt för att det på nationell nivå ska finnas aktuell kunskap om kommunernas arbete och utmaningar med att bedriva äldreomsorg,
- tillsammans med relevanta aktörer, utveckla och stödja implementering av målgruppsanpassade praktiska stöd och nya arbetssätt,
- bidra till utveckling genom kontinuerlig omvärldsbevakning.

Ärendet

Socialstyrelsen arbetar för närvarande brett för att förbättra situationen för äldre kvinnor och män med behov av vård och omsorg. Det sker bl.a.

genom reglering, kunskapsstyrning, register och statistik samt analys och uppföljning. Regeringen bedömer att det finns behov av att stärka ett långsiktigt och samordnat nationellt arbete för att möta de stora nutida och framtida utmaningar som vården och omsorgen om äldre personer står inför. Regeringen stärker det nationella arbetet med äldreomsorgen i syfte att förtydliga vikten av en god och säker äldreomsorg. Ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg kommer att inrättas vid Socialstyrelsen, vilket även ligger i linje med den nationella samordnarens rekommendation i betänkandet Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52). Regeringen avsätter 19 miljoner kronor för 2022, och därefter beräknas samma belopp avsättas till ändamålet årligen (prop. 2021/22:1, utg.omr 9).

För att långsiktigt stärka förutsättningarna för äldreomsorgen tillsatte regeringen i december 2020 en särskild utredare med uppdrag att föreslå en äldreomsorgslag – En äldreomsorgslag (Dir. 2020:142). Äldreomsorgslagen ska bl.a. tydliggöra vad kommunerna och verksamheterna ska leva upp till och innehålla bestämmelser om en nationell omsorgsplan. Utredaren fick vidare i uppdrag att överväga och lämna förslag som stärker tillgången till medicinsk kompetens inom äldreomsorgen och på den kommunala ledningsnivån. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2022. Behovet av ökad samlad nationell kunskap har även tydliggjorts av både Coronakommissionen i betänkandet Äldreomsorgen under pandemin (SOU 2020:80) och den Nationella samordnaren för en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre i betänkandet Vilja välja vård och omsorg – En hållbar kompetensförsörjning inom vård och omsorg om äldre (SOU 2021:52).

Närmare om uppdraget

Äldreomsorg omfattar såväl omsorg som hälso- och sjukvård. Regeringen inrättar ett nationellt kompetenscentrum för äldreomsorg vid Socialstyrelsen. Myndigheten ska förbereda för inrättandet som ska ske senast den 15 augusti 2022. Socialstyrelsen ska genom kompetenscentrumet samla in information för att öka kunskapen om äldreomsorg på nationell nivå. Uppdraget förväntas leda till ökad kännedom om kommunernas och verksamheternas organisation, deras förutsättningar och utmaningar när det gäller att bedriva äldreomsorg, samt bidra till utveckling och implementering av stöd och nya arbetssätt i kommuner och verksamheter.

Socialstyrelsens uppdrag är bl.a. att följa utvecklingen inom vården och omsorgen, ta fram kunskapsstöd och statistik samt göra uppföljningar och utvärderingar. Det nationella kunskapscentrumet för äldreomsorg kommer därför ha en strategisk placering och goda förutsättningar att skapa en nationell överblick av äldreomsorgen. Dels genom sina kontakter direkt med kommunerna, dels genom myndighetens samlade kompetens inom bl.a. analys, statistik och uppföljning. Kompetenscentrumet kommer att komplettera myndighetens arbete och bidra till att kunskap implementeras och samlas in mer verksamhetsnära.

För att uppnå detta är det viktigt att Socialstyrelsen genom kompetenscentrumet utvecklar nya former för mer direkt kontakt med kommuner och verksamheter vilket bör göras i dialog med befintliga strukturer, som t.ex. regionala samverkans- och stödstrukturer för socialtjänsten och den nationella samverkansgruppen för kunskapsstyrning i socialtjänsten. Centrumet behöver ha regelbunden kontakt både med funktioner på ledningsnivå samt med dem som arbetar närmast äldre för att på så sätt få kunskap om vilka utmaningar som finns inom äldreomsorgen. Som exempel kan nämnas att den nationella samordnaren för en hållbar kompetensförsörjning inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre genomförde dialogseminarier för att inhämta aktuell kunskap från kommunerna. Kompetenscentrumets arbete ska även omfatta att återföra bästa tillgängliga kunskap och evidens samt stödja implementering av kunskap och ändamålsenliga arbetsätt i kommuner och verksamheter. Detta arbete ska riktas mot olika nivåer inom kommuner och verksamheter, såsom politiker, chefer, utvecklingsledare och omsorgspersonal.

Vidare ska Socialstyrelsen genom kompetenscentrumet ägna sig åt kontinuerlig omvärldsbevakning, genom att exempelvis följa aktuell forskning. Uppdraget syftar ytterst till att ge äldre en god vård och omsorg.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Johanna Hedström

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA, K, SFÖ, ESA
Arbetsmarknadsdepartementet/JÄM
Socialutskottet
Sveriges Kommuner och Regioner